

ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2025

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝ.

Υπεύθυνη ομάδας Αρχαίων Ελληνικών : ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ
Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΠΗΓΟΥΝΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(Πλάτων, Πρωταγόρας 322a-323a)

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρῦεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἠύρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής — πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική— ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σφύζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἐρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἴν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.

(Αριστοτέλης, Πολιτικά 1.12,1253a29-39)

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [: τὴν πόλιν]· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. Ὡσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζῶων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χείριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὄπλα· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὄπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τὰναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χείριστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρισίς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Η πολιτική τέχνη είναι μέρος της πολεμικής τέχνης.
2. Η αλληλοεξόντωση των ανθρώπων οφειλόταν στην έλλειψη της πολιτικής αρετής.
3. Η δημιουργική τέχνη μπορούσε να προσφέρει στον άνθρωπο τρόπους αντιμετώπισης των θηρίων.
4. Ο Δίας και ο Ερμής φοβήθηκαν ότι το ανθρώπινο γένος θα εξαφανιστεί.
5. Κατά τον Αριστοτέλη, αυτός που συγκρότησε την κοινωνία-πόλη ήταν ο Θεός.
6. Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τα όπλα, που του δόθηκαν από τη φύση, για ηθικούς πάντα σκοπούς.

(μονάδες 6)

A1β. Σε ποιες λέξεις του κειμένου αναφέρονται οι αντωνυμίες «αὐτῶν» και «οἷς»;

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Ποια είναι τα δύο συστατικά στοιχεία της πολιτικής αρετής που χάρισε ο Δίας στους ανθρώπους; Να τα ορίσετε.

Μονάδες 10

B2. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιό σας καθεμιά αρχαία ελληνική λέξη της Στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη της Στήλης Β (στη Στήλη Β περισεύουν τρεις λέξεις).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. ἀπόλοιτο	α. ανάταση
2. τάξις	β. δειλός
3. ᾠκουν	γ. εξολόθρευση
4. συστήσας	δ. σύνταγμα

5. δείσας	ε. δεσμός
	στ. ενοίκιο
	ζ. στατικός
	η. απόλυση

Μονάδες 10

B3. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση, με βάση τις γνώσεις σας από τη σχολική εισαγωγή:

1. Ο Αριστοτέλης πέθανε στη Χαλκίδα το.....

α. 332 π.Χ. β. 422 π.Χ. γ. 322 π.Χ. δ. 323 π.Χ.

2. Ο Αριστοτέλης πήγε στη σχολή του Πλάτωνα στην ηλικία των

α. 15 ετών β. 27 ετών γ. 17 ετών δ. 20 ετών

3. Ο Εύδοξος ήταν μαθηματικός, αστρονόμος και

α. γεωλόγος β. γεωγράφος γ. φυσικός δ. φιλόσοφος

4. Στη σχολή του Πλάτωνα ο Αριστοτέλης έμεινε

α. 10 χρόνια β. 20 χρόνια γ. 15 χρόνια δ. 5 χρόνια

5. Η σχολή που ίδρυσε ο Θεόφραστος, για να διασώσει τις διδασκαλίες του Αριστοτέλη, ονομάστηκε

α. Περίπατος β. Ακαδημία γ. Λύκειο δ. Αγορά

Μονάδες 10

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

B4. Παράλληλο κείμενο

Ο Σωκράτης συζητά με τον Θρασύμαχο σχετικά με την αξία της δικαιοσύνης στην κοινωνία.

«Αυτό, λοιπόν, σε ρωτώ πάλι, για να εξακολουθήσουμε τη συζήτησή μας. Τι πράγμα είναι η δικαιοσύνη εν σχέσει με την αδικία; Γιατί μου έλεγες ότι η αδικία είναι πιο δυνατή από τη δικαιοσύνη. Ενώ τώρα, αφού είπαμε ότι η δικαιοσύνη είναι αρετή και σοφία, εύκολα αποδεικνύεται ότι είναι και πιο

δυνατό πράγμα από την αδικία, αφού η αδικία είναι αμάθεια. [...] Λέγε μου τώρα, Θρασύμαχε, αφού αυτό είναι το φυσικό της αδικίας να γεννά μίση και διχόνοιες παντού όπου μπει στη μέση, δεν θα 'χει τα ίδια αποτελέσματα όπου παρουσιάζεται γενικά μέσα στους ανθρώπους είτε δούλοι είναι είτε ελεύθεροι και δε θα κάνει αδύνατη κάθε επιχείρησή τους; [...] Αυτό, λοιπόν, είναι το φυσικό της αδικίας όπου παρουσιάζεται είτε σε πόλη είτε σε στρατόπεδο είτε και σε οποιοδήποτε άλλο άθροισμα ανθρώπων, πρώτα-πρώτα να το κάνει ανίκανο να αναλάβει κάποια επιχείρηση εξαιτίας της διχόνοιας και της έριδας που γεννά. [...] Είναι λοιπόν ευτυχής ο δίκαιος ενώ ο άδικος δυστυχής και άθλιος».

(Διασκευασμένο κείμενο από την Πολιτεία του Πλάτωνα, βασισμένο στα χωρία A 351 a, 351d, 352a, 354 a.)

Να συγκρίνετε τις απόψεις του Σωκράτη με αυτές του Αριστοτέλη στο 2^ο κείμενο αναφοράς.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(ΛΥΣΙΑΣ, Περί τῆς δημεύσεως <τῶν> τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ 18,1)

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα του δικανικού λόγου ο ανιψιός του στρατηγού Νικία επαινεί τον θείο του, αλλά και άλλα μέλη της οικογένειας, για την προσφορά τους στην πατρίδα και ζητά από το δικαστήριο να μην δημεύσουν την περιουσία του Νικία.

Πρῶτον μὲν οὖν περὶ Νικίου τοῦ ἡμετέρου θείου ἀναμνήσθητε. Ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ χρώμενος ὑπὲρ τοῦ πλήθους τοῦ ὑμετέρου ἔπραξε, πανταχοῦ φανήσεται πολλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γεγεννημένος, πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα κακὰ τοὺς πολεμίους εἰργασμένος· ὅσα δὲ οὐ βουλόμενος ἀλλ' ἄκων ἠναγκάσθη ποιῆσαι, τῶν μὲν κακῶν ἐλάχιστον αὐτὸς μετέσχε μέρος, τὴν δ' αἰτίαν τῆς συμφορᾶς οἱ πείσαντες ὑμᾶς δικαίως ἂν ἔχοιεν, ἐπεὶ τὴν γε πρὸς ὑμᾶς εὐνοίαν καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς εὐτυχίαις ταῖς ὑμετέραις καὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τῶν ἐχθρῶν ἐπεδείξατο· στρατηγῶν γὰρ πολλὰς μὲν πόλεις εἶλε, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε τρόπαια ὧν καθ' ἓν ἕκαστον πολὺ ἂν

ἔργον εἶη λέγειν. Εὐκράτης τοίνυν, ἀδελφός μὲν ὢν ἐκείνου, πατὴρ δ' ἐμός, ἤδη τῆς τελευταίας ναυμαχίας γεγενημένης φανεράν ἐπεδείξατο τὴν εὐνοίαν ἣν εἶχε περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· ἠττημένων γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ἡρημένος καὶ παρακαλούμενος μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων τῷ πλήθει, οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθεσθαι.

Λεξιλόγιο

ὑμέτερον πλῆθος = δημοκρατικὴ παράταξι
ἐπιβουλεύω=σχεδιάζω ὑπουλα

Γ1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα: «Ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν ... ταῖς τῶν ἐχθρῶν ἐπεδείξατο».

Μονάδες 20

Γ2. Εκτός από τον ἔπαινο πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ Νικία, σε ποιὸν ἄλλον αναφέρεται ὁ ομιλητὴς καὶ τι ἀναφέρει γι' αὐτόν;

Μονάδες 10

Γ3. Να γραφούν οἱ ζητούμενοι τύποι:

ἑαυτοῦ: ἴδια πτώση στὸν ἄλλο ἀριθμὸ.

πλήθους: δοτικὴ πληθυντικοῦ

ἔπραξε: β' ἐνικὸ προστακτικῆς παθητικοῦ ἀορίστου.

πολλῶν: υπερθετικὸς βαθμὸς στὴν ἴδια πτώση.

κακῶν: δοτικὴ πληθυντικοῦ συγκριτικοῦ στὸ ἀρσενικὸ γένος.

μετέσχε: ἀπαρέμφατο στὸν ἴδιο χρόνο.

εὐνοίαν: αιτιατικὴ πληθυντικοῦ.

εἶλε: β' ἐνικὸ προστακτικῆς στὸν ἴδιο χρόνο.

ὢν: δοτικὴ πληθυντικοῦ.

γεγενημένης: γ' ἐνικὸ εὐκτικῆς μέλλοντα.

Μονάδες 10

Γ4α. Να ἀναγνωρίσετε συντακτικὰ τοὺς παρακάτω ὀρους:
ἀγαθῶν - γεγενημένος - ποιῆσαι - ἐν ταῖς εὐτυχίαις - ἀδελφός.
(μονάδες 5)

Γ4β. «ἐπεὶ τὴν γε πρὸς ὑμᾶς εὐνοίαν . . . ἐχθρῶν ἐπεδείξατο»: Να αναγνωρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση (εἶδος, ρόλο, εισαγωγή, εκφορά). (μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος